

ledes dette Flertal endelig stiller sig, og jeg er overbevist om, at jeg i saa Henseende netop gjorde, som Folket ventede af det sidst valgte Folkething. Skulde det vise sig, at Regeringen ikke vil forhandle med dette Folkething, siger jeg, at Bruddet ligesaa godt kan ske først som sidst. Jeg for mit Vedkommende har den Overbevisning, at vi ikke med den nuværende Grundlov kunne faae Love, der fremme vort Lands helbige Udvikling. Jeg har imidlertid ganske trukket mig tilbage fra den Tanke, at her skulde fremkomme Forslag til Grundlovsforandring, thi vi have jo set Mænd blandt dem, som jeg kalder Jørene for Flertallet, træde op og udtale som deres Tro, at det ogsaa uden Grundlovsforandring lod sig gjøre at faae saadanne Love. Det skulde glæde mig, om de havde Ret, og jeg skal forsøge at støtte dem i deres Bestræbelser i saa Henseende. Jeg skal altsaa for Diebliffet aldeles ikke udtale, hvorledes jeg vil stemme i den foreliggende Sag, idet det vil afhænge af, hvorledes Flertallet her stiller sig.

J. J. Christensen: Jeg er ikke saa heldig som den sidste ærede Taler at kunne lade min Afstemning være afhængig af Flertallets. I denne Sag er jeg paa forskellige Punkter i Modstrid med Flertallet af de ærede Medlemmer, der have udtalt sig. Jeg maa tilstaa, at jeg — om jeg saa maa sige — var saa trofaldig, førend Forhandlingen i Forsdags begyndte, ikke at ane Muligheden af, at en Sag som denne skulde negtes Overgang til 2den Behandling, og efter de, som det synes mig, temmelig imødekommende Udtalelser, som der ere fremkomne fra den høit ærede Ministers Side, forekommer det mig noget besynderligt, at man synes at fastholde det fra Begyndelsen af fattede Forsæt om Overgangens Negtelse. Den høitærede Minister har ganske vist ikke fuldkommen bejaet de Spørgsmaal, som bleve stillede til ham fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgtreds (S. A. Hansen), men det forekommer mig dog, at han har vist sig baade ved denne Leilighed og senere under Diskussionen ikke lidet medgyldig, saa det neppe kan betragtes som noget absolut Usandsynligt, at en forsat Forhandling kunde føre til et Resultat. Naar der fra et æret Medlem er kommen en Udtalelse som „en Giftlov“, saa veed jeg ikke, om denne Udtalelse just med Nødvendighed skulde gjøres anvendelig paa det nuværende Lovforslag. Den Forbindelse, hvori Udtalelsen kom, gav mig imidlertid nogen Anledning til at formode, at

den var sat i en noget nærmere Forbindelse med dette Lovforslag, og for saa vidt som dette var tilfaldet, forekommer det mig, at det var et noget stærkt Udtryk om et Lovforslag, der er bygget paa en Grundvold, hvorpaa vi have befundet os nu i omtrent 60 Aar, og hvorved man dog, om end Oplysningen lader en hel Del tilbage at ønske, maa erkjende, at der er naaet særdeles betydelige Fremskridt i Almueoplysningens Tilstand i de Aar, man har befundet sig paa dette Grundlag, og naar man vilde mene, at dette Grundlag saa at sige skulde være opbrugt eller forbrændt af Befolkningens store Flerhed, saa har jeg vanskelig ved at dele denne Mening. Min Erfaring gaar just ikke i denne Retning, for saa vidt som jeg har kunnet skjønne om den almindelige Mening. Ved de forskjellige Læremøder, som ere bleve afholdte rundt omkring i Landet, har man dog ogsaa hørt temmelig vægtige Udtalelser for at bygge videre paa det nuværende Grundlag. — Med Hensyn til Enkeltheder i Lovforslaget, saa forekommer det mig noget mærkeligt, at det femtende Aar, som efter Lovforslaget skulde lægges til Undervisningstiden i Børneskolen, ikke alene har fundet en saa lunken Modtagelse, men at man endog temmelig almindelig har udtalt sig derimod. Efter min Overbevisning vilde et saadant Tillæg i Skoletiden i mange Tilfælde bringe en ganske overordentlig Frugt, thi — som der ogsaa er gjort opmærksomt paa af andre ærede Talere — det er ikke alene en syvende eller ottende Part af Aiden, som man lægger til den nuværende, men Børnene ere netop da komne i en Alder, hvor de ere bleve ganske anderledes modtagelige for den Undervisning, der gives dem, end de have været i en yngre Alder. Jeg kan forstaa, at man kan have finansielle og andre Betænkeligheder ved en saadan Udvidelse af Skoletiden, og jeg er ikke selv fri for at nære de samme Betænkeligheder med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt man tør gaa til en saadan Udvidelse, skjøndt jeg dog tror, at Betænkelighederne maa vige for det store Formaal, der formentlig vil naas som Løn for Offrene; men naar det endog er udtalt, at det er høist tvivlsomt, om det vil gavne Almueoplysningen at lægge dette femtende Aar til Undervisningstiden, saa kan jeg ikke forstaa, hvorledes en saadan Lov kan reises, saa meget mindre som vi jo have et temmelig nærliggende Exempel fra Slesvig paa, hvad en udvidet Skoletid kan virke i Retning af en bedre Oplysning. Med Hensyn til de i Lovforslaget foreslaaede Fortættelsesflesker da havde jeg, førend